

Pred jedenástimi rokmi mi zomrel otec. Vtedy som mal štyri roky a neveril som, že sa mi ešte niekedy ozve. Zrazu však spolu píšeme knihu. Teraz čítaš jej prvé riadky. Píšem ich ja, no postupne pustím k peru aj otca. Má toho na srdci oveľa viac.

Nie som si istý, či si otca naozaj dobre pamätám. Možno si jeho tvár predstavujem len na základe fotografií, čo si neustále pozerám. Celkom iste si však pamätám noc, keď sme spolu sedeli vonku na terase a pozorovali hviezdy.

Na jednej z fotografií sedím s otcom na žltej koženej pohovke v obývačke. Zrejme mi práve rozpráva čosi veselé. Pohovka nám zostala dodnes, len otec na nej už nesedáva.

Na inom zábere sa hojdáme na zelenej hojdačke na presklenej verande. Fotografia nám visí na stene od otcovej smrti. Teraz na tej hojdačke sedím ja. Usilujem sa nehojdať, lebo píšem do veľkého zošita.

Neskôr všetko prenesiem do otcovho starého počítača. Aj ten počítač má svoj príbeh, no o tom neskôr.

K otcovým starým fotografiám som mal vždy zvláštny vzťah. Patria do celkom inej doby.

V izbe skladujem celý jeho album. Je až čudné mať toľko fotografií človeka, ktorý už nežije. Máme ho zachyteného aj na videu. Jeho hlas takmer naháňa strach. Otec hovoril poriadne zvučným hlasom.

Možno by človek naozaj nemal pozerat filmy, kde vystupujú ľudia, ktorí už nie sú alebo – ako hovorí babka – nie sú medzi nami. Mám pocit, akoby som ich špehoval. V niekoľkých videách počujem aj svoj tenký, piskľavý hlas. Zniem ako malé vtáčatko.

Tak to vtedy bolo: otec sa staral o basy, ja o výšky.

V jednom zábere sedím otcovi na ramenách a pokúšam sa dočiahnuť na hviezdu na vianočnom stromčeku. Nemám ani rok, aj tak mi unikne len o chl p.

Keď mama vidí video, na ktorom som s otcom, často sa schuti zasmeje, hoci tie zábery videla už veľakrát. Veď ich aj sama filmovala. Podľa mňa by sa nemala smiať na filmoch s otcom. Určite by sa mu to nepáčilo. Asi by mal pocit, že tým porušuje nepísané pravidlá. V inom videu sedíme s otcom na jarnom slnku pred horskou chatou na Fjellstølene a jeme pomaranč. Pokúšam sa vysať šťavu z mojej polovičky bez toho, aby som ju musel šúpať. Som si istý, že môj otec premýšľa nad celkom inými pomarančmi.

Krátko po Veľkej noci ochorel. Bol chorý asi pol roka. Báł sa, že zomrie. Podľa mňa vedel, že zomrie.

Mama mi neraz spomínala, že otca najväčšmi trápilo, že zomrie skôr, než ma stihne poriadne spoznať. Babka hovorila čosi podobné, len to znelo mystickejšie.

Vždy, keď babka hovorí o otcovi, má zvláštny hlas. Ani sa jej nemôžem čudovať. Veď s dedkom prišli o dospelého syna. Neviem, aký je to pocit. Ešteže im jeden syn zostal. Babka sa pri pohľade na staré otcove fotografie nikdy nesmeje. Tvári sa duchovne. Tak sa podľa vlastných slov aj cíti.

Otec sa rozhodol, že s tri a polročným chlapcom sa nedá rozumne rozprávať. Dnes mu rozumiem a čoskoro to pochopíš aj ty, milý čitateľ.

Mám fotografiu otca z nemocničnej izby. Veľmi schudol. Sedím mu na kolenách, drží ma, aby som naňho nespadol. Pokúša sa usmiať. Už mu vtedy zostávalo len posledných pár týždňov života. Radšej by som tú fotografiu nemal, no keď ju už mám, nemôžem ju len tak zahodiť. Nedokážem sa na ňu ani nepozerať.

Dnes mám pätnásť rokov alebo – ak chcem byť úplne presný – pätnásť rokov a tri mesiace. Volám sa Georg Røed a bývam na ulici Humleveien v Osle s mamou, Jørgenom a Miriam. Jørgen je môj nový otec, pre mňa bude navždy len Jørgen. Miriam je zasa mladšia sestra. Má jeden a pol roka a určite je príliš malá, aby som sa s ňou mohol rozprávať.

Pochopiteľne, že na nijakom videu nevystupuje otec s Miriam. Miriamin otec je Jørgen. Ja som zostal otcovo jediné dieťa. Na konci knihy sa dočítaš zopár prekvapivých informácií o Jørgenovi. Ešte ich nemôžem zverejniť, no ten, kto bude čítať ďalej, ten sa dozvie.

Po otcovej smrti k nám prišli babka s dedkom, aby pomohli mame upratať jeho veci. No nikto z nich nenašiel to najdôležitejšie – dlhý príbeh, ktorý otec napísal predtým, ako ho odviezli do nemocnice.

V tom čase nikto netušil, že píše príbehy. Rozprávania o Pomarančovej dievčati sa vynorilo až v pondelok, keď babka na povale našla celú knihu napchatú do červeného kočíka, v ktorom ma kedysi vozili.

Je záhada, ako sa tam ten príbeh dostal. Nemohla to byť celkom náhoda, lebo to, čo otec napísal, keď som mal tri a pol roka, súviselo s kočíkom. Nie je to typický detský príbeh, to nie, no otec ho napísal pre mňa. Chcel, aby som si jeho rozprávania o Pomarančovej dievčati prečítal, keď budem väčší. Napísal mi list do budúcnosti.

Ak hárkny do starého kočíka naozaj napchal otec, musel byť presvedčený, že jeho pošta napokon nájde svojho adresáta. Až vtedy som si uvedomil, že by som mal pre istotu vždy preskúmať všetky staré veci, kým ich odnesiem na blší trh alebo zahodím do kontajnera. Bojím sa čo len predstaviť si, aké poklady môžu končiť na smetiskách.

Posledné dni som nad tým veľa premýšľal. Určite existuje jednoduchší spôsob odoslania listu do budúcnosti ako ho vopchať do detského kočíka.

Občas sa stane, že chceme, aby si to, čo sme napísali, niekto prečítal až o štyri hodiny, štrnásť dní alebo štyridsať rokov. Príbeh Pomarančovej dievčati je práve o tom. Otec ho napísal dvanásťročnému či štrnásťročnému Georgovi, chlapcovi, ktorého nikdy nestretol a ani nikdy nestretne.

No nadišiel čas, aby sa príbeh konečne začal.

Keď som sa pred necelým týždňom vrátil domov z hudobnej, našiel som na návšteve dedka s babkou. Bez ohlásenia prišli z Tønsbergu a chystali sa u nás prenocovať.

Mama s Jørgenom a starí rodičia na mňa nedočkavo hľadeli, kým som sa vyzul a topánky odkopol kamsi do kúta. Topánky som mal špinavé a mokré, no dnes to nikomu neprekážalo. Všetkým štyrom záležalo na čomsi celkom inom. Cítil som to vo vzduchu.

Mama mi povedala, že Miriam už uložili do postele, a dedkovi s babkou akoby to vyhovovalo. Miriam totiž nebola ich vnučka, Miriamin otec má iných rodičov. Tiež sú fajn a občas k nim chodím, no pokrvnému putu sa to veru nevyrovná.

Vošiel som do obývačky, sadol som si na koberec a z ich pohľadu som vytušil, že sa stalo niečo vážne. Nevedel som si spomenúť na nič, čo by som vyparatil v škole, z klavíra som sa vrátil ako vždy a poslednú mincu z kuchynskej linky som šlohol už veľmi dávno. Preto som sa spýtal: „Stalo sa niečo?”

Vtedy mi babka prezradila, že našli list, ktorý mi otec napísal pred smrťou. Zovrelo mi hrdlo. Od otcovej smrti uplynulo už jedenásť rokov. Už som si ho poriadne ani nepamätal. List od otca pôsobil mimoriadne vážne, takmer ako testament.

Všimol som si, že dedko drží v lone obálku. Podal mi ju. Bola zalepená, ktosi na ňu napísal *Georgovi*. To nebol dedkov rukopis, ani mamin, ani Jørgenov. Roztrhol som obálku a vytiahol zväzok hárkov. Keď som sa začítal do prvých riadkov, na chrbte mi vyskočili zimomriavky:

Sediš dobre, Georg? Je dosť dôležité, aby sa ti dobre sedelo, rozpoviem ti totiž nervydrásajúci príbeh.